

Борисюк О. М. кандидат психологічних наук,
Львівський державний університет
внутрішніх справ
<https://orcid.org/0000-0003-2337-4489>

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТІСНОГО КОМПОНЕНТУ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

У статті обґрунтовано методологію дослідження особистісного компонента управлінської компетентності майбутніх офіцерів НПУ. Особистісний чи суб'єктний компонент включає сформованість важливих для управління особистісних якостей: товариськості, відкритості, врівноваженості, сформованість особистої Я-концепції, адекватність самооцінки. В результаті аналізу методів психології та методик психодіагностики визначено особливості емпіричного дослідження особистісного компонента майбутніх офіцерів поліції: особистісні властивості та самооцінку. Аналіз результатів діагностування особистісного компонента управлінської компетентності майбутніх та діючих офіцерів дав можливість виявити психологічні особливості його розвитку.

Ключові слова: управлінська компетентність; особистісний компонент; майбутній офіцер поліції; особистісні властивості; самооцінка

Вступ. На сучасному етапі реформування правоохоронної системи нашої держави особливого значення набуває вирішення проблеми якості підготовки майбутніх офіцерів до професійно-управлінської діяльності. Управлінська діяльність майбутніх фахівців у системі МВС України характеризується багатофункціональністю, динамічністю, особливими умовами напруженості, регламентованістю, чітким керуванням діями, їх злагодженістю та узгодженістю, адже пов'язана з безперервним вирішенням сукупності нагальних проблем, завдань. На нашу думку, продуктивність професійної управлінської діяльності працівників Національної поліції України (далі – НПУ) залежатиме від сформованості їхніх особистісних характеристик, які передбачають досягнення управлінської компетентності. На жаль, сьогодні багатьом офіцерам поліції бракує професійно важливих індивідуально-психологічних якостей, які б допомагали ефективно здійснювати управлінську діяльність. У процесі підготовки курсантів та офіцерів закладів вищої освіти (далі – ЗВО) Міністерства внутрішніх справ (далі – МВС) України не враховуються у повній мірі і цілеспрямовано не розвиваються особистісні якості та управлінські здібності. Тому, все більше набуває актуальності питання підвищення ефективності управлінської діяльності завдяки розвитку особистісного компонента управлінської

компетентності курсантів ЗВО МВС України під час підготовки до професійної діяльності.

Психолого-педагогічні аспекти формування готовності офіцерів до реалізації управлінських функцій у військовій та інших видах екстремальної діяльності розкрито у наукових працях В. Афанасенка, В. Барка, О. Бойка, С. Будника, П. Гончарова, Т. Казака, Є. Лобанова, С. Решетника, М. Руденка, А. Тихончука, В. Уліча, В. Ягупова та ін. Розвиток управлінської культури та компетентності офіцерів досліджується Т. Мацевком і Р. Торчевським. В результаті аналізу вказаних джерел було сформовано модель управлінської компетентності, що включала наступні блоки: мотиваційний, емоційно-вольовий, когнітивний, операційно-діяльнісний, особистісний чи суб'єктний та рефлексивний.

При всій різноманітності досліджень, що розглядають різні компоненти управлінської компетентності, необхідно відзначити, що спеціальних досліджень розвитку особистісного компонента управлінської компетентності у майбутніх офіцерів поліції з урахуванням специфіки у системі МВС ще не проводилося. Не знайшли свій відбиток дослідження особистісних факторів офіцера НПУ, як найбільш важливого елемента системи управління.

Виходячи з цього, метою нашого наукового пошуку є емпіричне дослідження

особистісного компоненту управлінської компетентності у майбутніх офіцерів НПУ; визначення професійно значущих особистісних характеристик, які впливають на ефективність управлінської діяльності майбутнього офіцера поліції.

Теоретичне підґрунтя. Особистісний компонент (сукупність характеристик) – це сукупність важливих індивідуально-особистісних характеристик полісмена-управлінця, які впливають на його професійно-управлінську діяльність. До характеристик особистісного компоненту можна віднести сформованість особистої Я-концепції; адекватність самооцінки; здатність до впливу на інших, володіння прийомами самореалізації й розвитку індивідуальності в рамках професії поліцейського; здатність проектувати свій подальший професійний розвиток; креативність, здатність до творчої діяльності. Полісмен-управлінець з розвинутою самосвідомістю адекватно оцінює власну активність і можливості до здійснення управлінських функцій, а отже, здатен до прийняття відповідальності за ефективність і результати власної управлінської діяльності [1; 2].

Методи дослідження. У подальшому викладенні матеріалу необхідним є аналіз існуючих методів та методик, що можуть використовуватись для емпіричного дослідження особистісного компоненту управлінської компетентності майбутніх офіцерів НПУ.

Для діагностування особистісного компонента управлінської компетентності доцільно використати наступні методики: „Знаходження кількісного вираження самооцінки” С. Будассі та Фрайбурзький багатофакторний особистісний опитувальник (FPI).

Вивчення рівня самооцінки здійснювалося за допомогою методики „Знаходження кількісного вираження самооцінки” С. Будассі [3]. Згідно з даною методикою досліджуваним пропонується набір 20 особистісних рис, які необхідно проранжувати в “ідеальній” і “реальній” репрезентації в свідомості. Рівень і адекватність самооцінки визначають як співвідношення між «Я» ідеальним та «Я» реальним. Рівень самооцінки виражає ступінь реальних та ідеальних або бажаних уявлень про себе, та може бути адекватним, заниженим і завищеним.

Для діагностики особистісних властивостей варто застосувати Фрайбурзький багатофакторний особистісний опитувальник (FPI). У нашому дослідженні ми використовували модифіковану форму В опитувальника FPI, яка відрізняється від повної форми лише в два рази меншим числом питань [4]. Методика FPI надає можливість діагностувати такі індивідуальні особливості: емоційну лабільність, екстраверсію-інтроверсію, комунікабельність, сором'язливість, невротичність, врівноваженість, реактивну агресивність, спонтанну агресивність, депресивність, дратівливість, відкритість, маскулізм-фемінізм.

Психодіагностичному обстеженню підлягали курсанти 1-го, 2-го та 3-го курсів факультету підготовки фахівців для підрозділів слідства (денної форми навчання ЛьвДУВС). Кількість досліджуваних по курсах – 283 особи (82 особи – жін. статі, 201 особа – чол. статі). Дослідження було проведено на добровільних засадах за процедурою групового обстеження. Статистична обробка отриманих даних проводилася за допомогою статистичного пакету програм Microsoft Excel, SPSS – 21.0.

Критерієм для аналізу щодо курсантів було застосовано курс навчання. Це було здійснено з причини відсутності різниці за середніми значеннями за статтю у курсантів. Отже, у таблицях наведено узагальнені дані середнього значення та стандартного відхилення.

Результати і обговорення. Самооцінка – це ланка процесу саморегуляції, яка є тим утворенням у структурі особистості, що піддається зовнішньому впливові. Почуття до себе самого формуються і підкріплюються завдяки реакціям інших. Самооцінка впливає на вибір власних цілей людини, визначає характерні для неї емоційні та мотиваційні стани, багато в чому зумовлює характер оцінки та ставлення людини до досягнутих нею результатів, а також ступінь прийняття особою цілей, заданих їй зовні.

Самооцінка як в одній так і в іншій групі досліджуваних є адекватною, що свідчить про відповідність вимогам ситуації і очікуванням людей. Лише на 3-му курсі самооцінка є з тенденцією до завищеної (табл. 1.).

Самооцінка досліджуваних груп

Шкала	Курсанти			
	1 курс	2 курс	3 курс	Загалом
Середнє значення та стандартне відхилення				
Самооцінка	0,6±0,3	0,6±0,3	0,7±0,2	0,6±0,3

Особистісні властивості, які було діагностовано за допомогою Фрайбурзького багатофакторного особистісного опитувальника (FPI) дещо відрізняються у курсантів 1-го, 2-го та 3-го курсу (табл. 2.).

До низьких відносяться оцінки в діапазоні 1-3 бали, до середніх – 4-6 балів, до високих – 7-9 балів. Всі отримані показники знаходяться на середньому та високому рівні.

Таблиця 2.

Особистісні властивості курсантів (FPI)

Шкала	Курсанти			
	1 курс	2 курс	3 курс	Загалом
Середнє значення та стандартне відхилення				
Невротичність	5,3±3,4	5,3±2,1	6,2±4,0	5,6±3,3
Спонтанна агресивність	4,8±2,5	6,0±1,9	5,9±3,1	5,6±2,6
Депресивність	5,8±2,0	5,2±1,2	5,8±2,6	5,6±2,0
Дратівливість	4,4±2,8	5,4±2,4	5,2±2,7	5,0±2,7
Товариськість	9,0±3,0	4,5±1,7	9,2±2,7	7,6±3,3
Врівноваженість	5,9±1,5	6,4±1,9	6,0±1,7	6,1±1,7
Реактивна агресивність	4,7±2,2	5,7±1,7	5,3±1,8	5,2±2,0
Сором'язливість	4,2±1,6	5,6±1,3	4,1±1,9	4,6±1,8
Відкритість	8,0±2,6	6,2±1,7	8,4±2,6	7,5±2,5
Екстраверсія-інтроверсія	7,5±1,3	5,9±1,6	8,2±1,8	7,2±1,9
Емоційна лабільність	5,9±2,1	5,5±1,3	6,3±2,2	6,0±1,9
Маскулізм-фемінізм	7,8±1,5	5,0±1,9	8,0±1,5	6,9±2,1

Загалом у курсантів найбільш вираженими є такі властивості як товариськість, екстраверсія та маскулінізм. Наближеною до низького є сором'язливість. Тобто, курсанти виявляють готовність до співпраці, легко

налагоджують контакти, сміливі, впевнені в собі, здатні йти на ризик, прагнуть до самоствердження. На 2-му курсі виявлені найнижчі показники товариськості, на 1-му та 3-му курсах вона, навпаки досягає найвищих показників (див. Рис.1).

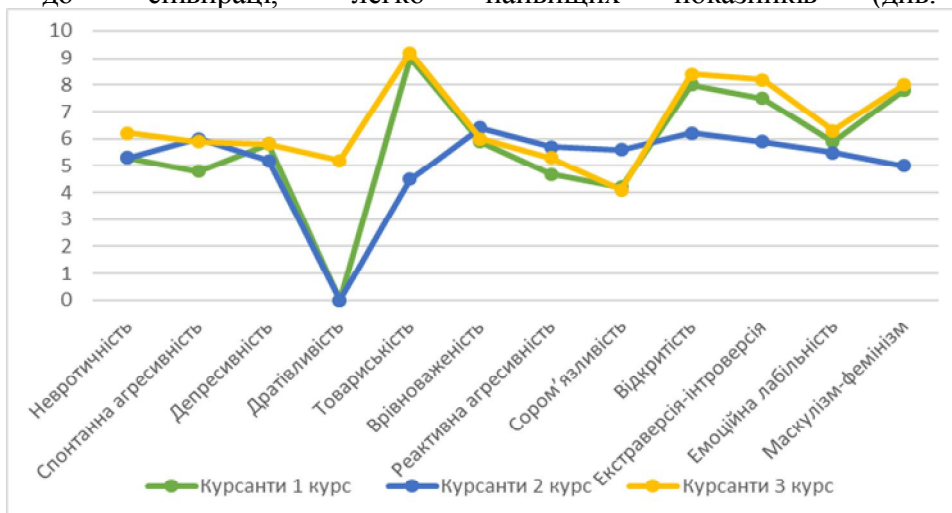

Рис. 1. Динамічні показники особистісних властивостей майбутніх офіцерів поліції

Зростають показники емоційної лабільності, невротичності, спонтанної агресивності, що проявляються у нестійкості емоційного стану, коливаннях настрою, підвищеній збудливості, високій тривожності, дратівливості, втомлюваності, схильності до бурхливих емоційних реакцій, прояву неконтрольованої агресії. Всі решта властивостей проявляються на середньому рівні.

Отже, для більшості досліджуваних властива адекватна самооцінка, що виражається в достатньо критичному ставленні до себе, вмінні прогнозувати адекватне ставлення оточуючих до результатів своєї діяльності, задоволенні собою та розвинутому відчутті власної гідності. Відомо, що адекватна оцінка особистістю себе, своїх здібностей, можливостей, свого місця і ролі, призначення тощо, в цілому її робить цілеспрямованою, активною, успішнішою у реалізації власного потенціалу.

Найбільш вираженими особистісними властивостями, які було діагностовано у майбутніх офіцерів поліції є товариськість, екстраверсія та маскуліність. Поступово відбувається зростання показників емоційної лабільності, невротичності, що проявляються у нестійкості емоційного стану, коливаннях настрою, підвищеній збудливості, високій тривожності, дратівливості, втомлюваності, схильності до бурхливих емоційних реакцій.

Результати дослідження дають можливість стверджувати, що навчальна діяльність у вузах в системах МВС та професійна діяльність офіцерів поліції більшою мірою регулюється адміністративно-розпорядчим способом. На формування особистісних властивостей майбутніх офіцерів поліції впливає специфіка їх діяльності. Вся діяльність курсантів має чітко регламентований характер і регулюється статутами, наказами, повчаннями, інструкціями та іншими керівними документами МВС України. Згідно з ними планується розпорядок дня і план типового тижня, особливості побуту, своєрідні критерії оцінки діяльності, особливі форми заохочення та покарання, характер взаємовідносин між курсантами та офіцерами.

Важливою відмінною рисою є перевага в колективах підрозділів службових відносин, здійснюваних за принципом єдиноначальності, координації і субординації. Службовий характер відносин проявляється в поділі всіх працівників на начальників і підлеглих, старших і молодших, дотримання суворої ієрархії безпосередніх і вищих начальників, чіткого визначення їхніх прав і обов'язків, присвоєння начальникам права наказувати і обов'язки підлеглих точно і беззаперечно виконувати накази.

У зв'язку з цим високі вимоги встановлюються до рівня організованості колективів, дисциплінованості, стабільності, підготовленості, стійкості в небезпечних і напружених ситуаціях. Прояв цих властивостей залежить від рівня колективної діяльності полісменів, від взаєморозуміння і чіткого знання ними своїх функціональних обов'язків, здійснюваних на основі свідомої управлінської та виконавської дисципліни, і вимірюється своєрідними критеріями оцінки діяльності (рівнем дисципліни, бойової готовності і т. д.).

За допомогою кореляційного аналізу, з'ясовано, що якщо для курсантів властива нестійкість емоційних станів, підвищена збудливість, дратівливість, невпевненість, тривожність, знижений фон настрою, то це негативно впливатиме на їхню здатність управляти собою (табл. 3.). Враховуючи те, що професійно-управлінська діяльність майбутніх офіцерів поліції важка, повна хвилювань та стресів, кожен курсант повинен навчитися підтримувати своє здоров'я та працездатність, раціонально та ефективно використовувати час, брати на себе тільки ті навантаження, які може витримати. Особи, які не вміють правильно "розряджатися", боротися з конфліктами і стресами, ефективно використовувати свій час, енергію і навички, будуть не здатні ефективно управляти іншими людьми.

Курсанти, які мають виражені чіткі особисті цілі будуть більш соціально активними, впевненими в собі, легко налагоджуватимуть контакти з іншими, виявлятимуть готовність до співпраці та бажання працювати в колективі.

Кореляція між шкалами методик «Аналіз своїх обмежень «Ви самі» та Фрайбурзьким багатofакторним особистісним опитувальником (FPI)

	Н	Д	Др	Т	В	С	Е	Ел	М
УС	-,452**	-,310*	-,438**	,113*	,077	-,508*	,048	-,404*	-,024
Чцін	-,119**	-,045	-,098*	,100*	,106*	-,092*	,079	-,067	,092*
ЧОЦ	-,063	-,098*	-,054	,394**	,445**	-,178**	,533**	-,099*	,072
ТСам	-,430**	-,035	-,070	,121**	,084	-,063	,053	-,543*	,041
НВП	-,096*	-,367**	-,074	,031	,075	-,094*	,007	-,077	,042
ТП	-,037	-,052	-,045	-,002	,423**	-,076	,037	-,035	-,006
ВпО	-,470**	-,535**	-,525**	,097*	,076	-,615*	,043	-,421**	,081
РОУП	-,116**	,016	-,089*	,323**	,093*	-,176**	,140**	-,049	,432**
ЗК	-,406**	-,125**	-,362**	,199**	,147**	-,455**	,096*	-,460**	,079
ВН	-,138**	-,102*	-,142**	,187**	,039	-,422**	,058	-,133**	,135**
ВНГР	-,099*	-,064	-,139**	,518**	,067	-,156**	,087	-,064	,428**

Примітка: ** - при $p \leq 0,01$, * - при $p \leq 0,05$

Кореляція засвідчує те, що при слабкій нервовій системі, підвищеній чутливості, високій тривожності, нестійкості емоційних станів саморозвиток зупиняється. Такі курсанти не здатні досягнути значних успіхів в саморозвитку, не можуть подолати свої слабкості і працювати над власним зростанням. Вони недостатньо динамічні, схильні уникати гострих ситуацій, дозволяють прихованим здібностям так і залишитися нерозвиненими. Їхнє ділове життя перетворюється на рутину тим більше, чим частіше вони на користь особистої безпеки виключають зі своєї діяльності ризик. Такі курсанти обмежені зупиненим саморозвитком.

Впевнені в собі, активні, оптимістичні, задоволені собою та своїми успіхами курсанти мають розвинені вміння творчо підходити до рішень і здібність до інновацій. Володіючи високою винахідливістю вони висувають нові ідеї, активізують інших бути творцями і використовувати нові підходи в роботі.

Знижений фон настрою негативно впливатиме на раціональність розв'язання проблеми і досягнення якісних рішень.

Окрім цього, можна зазначити таке: підвищена збудливість, невротичність, погана саморегуляція психічних станів, конфліктна поведінка, невпевненість у собі, нерішучість, тривожність, емоційна незрілість значно знижують вміння курсантів впливати на людей. Такі особи схильні звинувачувати інших в тому, що ті до них не прислухаються, а рівні їм по

положенню не рахують їх досить впливовими. Курсанти, які недостатньо наполегливі, не встановлюють взаємодії з оточуючими і у яких недостатньо розвинене вміння виражати себе і слухати інших, обмежені невмінням впливати на оточуючих. Якщо курсанти виявляють комунікабельність, готовність до співпраці, сміливість, схильність до ризику, то це сприятиме доброму розумінню особливостей управлінської праці. Такі особи прагнуть стати дійсним лідером колективу, аналізують власні недоліки та слабкі місця, практично використовують різні стилі управління, створюють позитивну робочу атмосферу.

Курсантам для яких характерні відповідальність, сумлінність, невимушеність, емоційна зрілість, об'єктивність в оцінці себе та інших людей, висока вимогливість до себе будуть властиві хороші навички керівництва. Такі особи є самодисциплінованими і вимагають дисципліни від інших, встановлюють добрі стосунки з оточуючими, кваліфіковано делегують повноваження, створюють позитивні зворотні зв'язки у стосунках з іншими, встановлюють об'єктивні критерії оцінки, дають чіткі вказівки, систематично аналізують роботу підлеглих, шукають способи підвищення ефективності групи.

Нерішучі та невпевнені в собі курсанти, які всього бояться, уникають ризикованих ситуацій, сором'язливі та скуті у спілкуванні матимуть обмежене вміння навчати. Не розвиваючи цього вміння, майбутній офіцер

Питання психології

не може довести показники підлеглих до потрібних і допомогти їм в саморозвитку. Люди часто працюють, не маючи зворотного зв'язку з офіцером, а його оцінки і рекомендації формальні.

Курсанти, яким властиве багатство і яскравість емоційних проявів, природність і невимушеність поведінки, готовність до співпраці, уважне ставлення до людей, схильність до ризику та прагнення до самоствердження будуть здатні формувати ефективно працюючу команду.

У таблиці 4. відображено показники кореляції між спрямованістю та особистісними якостями. За результатами кореляції з'ясовано, що у курсантів, які мають високі оцінки за шкалою екстраверсія домінуючою буде спрямованість на себе. Такі особи характеризуються активністю, амбітністю, легкістю у встановленні контактів, прагненням до суспільного визнання та лідерства. Вони вміло оцінюють взаємини в колективі і вміють використовувати інших людей для досягнення своїх власних цілей. Надають

великого значення соціальному успіху, всіма способами домагаються суспільного визнання своїх особистих заслуг.

Чим більший прояв товариськості, врівноваженості та маскулінності, тим більше проявляється спрямованість на справу. Курсанти, які спрямовані на справу характеризуються чуйним, уважним ставленням до людей, добротою і м'якосердністю, бажанням працювати в колективі, відсутністю внутрішньої напруженості, неконфліктністю, задоволеністю собою і своїми успіхами, готовністю слідувати нормам і вимогам, сміливістю, прагненням до самоствердження та схильністю до ризику.

Курсантам, які спрямовані на субординацію та повністю орієнтується на оцінку керівника буде властива формальність міжособистісних відносин, безініціативність у спілкуванні, замкнутість, тривожність, напруженість, егоїстичність, конфліктність, надмірна чутливість, пасивність та поступливість.

Таблиця 4.

Кореляція між шкалами методик «Виробничі ситуації» та Фрайбурзьким багатофакторним особистісним опитувальником (FPI)

	Т	В	В	Е	М
Спр. на себе	,072	-,195**	,072	,527**	,054
Спр. на псих.кл	-,049	,074	-,020	-,025	-,060
Спр. на суборд.	-,477**	-,044	-,341**	-,468**	-,568**
Спр. на справу	,325**	,647**	,072	,088	,368**

Примітка: ** - при $p \leq 0,01$, * - при $p \leq 0,05$

Самооцінка – оцінка особою самою себе, своїх можливостей, якостей і місця серед інших людей. Самооцінка є важливим регулятором поведінки. Отриманий кореляційний зв'язок між самооцінкою та управлінськими здібностями свідчить про те, що чим вищою є самооцінка, тим краще в майбутніх поліцейських будуть сформовані навички здійснення управлінської діяльності. Від самооцінки залежать їхні взаємини з оточуючими людьми, критичність, вимогливість до себе, відношення до успіхів і невдач. Тим самим, самооцінка впливає на ефективність управлінської діяльності поліцейських і їхній подальший особистий саморозвиток.

Кореляція засвідчує те, що чим нижчу самооцінку мають курсанти, тим більшою є їхня орієнтація на начальство (табл. 5.). Такі курсанти є невпевнені у собі, не виявляють

самостійності та повністю орієнтується на оцінку керівника.

Окрім цього, можна зазначити таке: домінування у майбутніх офіцерів поліції переконання про те, що їхня професійна діяльність за відповідні досягнення заохочується; наявність зацікавленості до професійної діяльності; усвідомлення значущості власних зусиль і здібностей при досягненні позитивних результатів впливатиме на підвищення їхньої самооцінки. Такі особи розуміють важливість своєї праці, відповідальність, прагнуть до підвищення кваліфікації, особистісного розвитку тощо.

Кореляційний зв'язок між самооцінкою та статтю є незначним, тобто суттєвих відмінностей у самооцінці між чоловіками та жінками не має.

Кореляція між опитувальником «Знаходження кількісного вираження рівня самооцінки» та «Професійна мотивація», «Виробничі ситуації»

	Спр. на себе	Спр. на псих.кл	Спр. на суборд.	Спр. на справу	ОРП	ПД	ІПД	ІІ	ЖЦ	СБ	ЗА	Стат ь
S	,040	,095	-,458*	-,053	,396* *	- ,16 2	,398* *	,441* *	,377* *	,15 8	,335* *	,209

Примітка: ** - при $p \leq 0,01$, * - при $p \leq 0,05$

За результатами кореляції можна зробити висновок про те, що наявність у курсантів адекватної самооцінки, домінування спрямованості на справу, а також наявність таких особистісних властивостей як товариськість, врівноваженість, екстраверсія та маскуліність будуть підвищувати їхню здатність до управління собою та іншими, здатність формувати колектив.

Висновки. Таким чином, аналіз результатів діагностування особистісного компонента управлінської компетентності майбутніх офіцерів НПУ дав можливість виявити такі психологічні особливості його розвитку. Для більшості досліджуваних властива адекватна самооцінка, що виражається в достатньо критичному ставленні до себе, вмінні прогнозувати адекватне ставлення оточуючих до результатів своєї діяльності, задоволеністю собою та розвинутому відчутті власної гідності; найбільш вираженими особистісними властивостями, які було діагностовано у досліджуваних осіб є товариськість, екстраверсія та маскуліність. Поступово у досліджуваних групах зростають показники емоційної лабільності, невротичності, спонтанної агресивності, що проявляються у нестійкості емоційного стану, коливаннях настрою,

підвищеній збудливості, високій тривожності, дратівливості, втомлюваності, схильності до бурхливих емоційних реакцій, прояву неконтрольованої агресії.

Корегування особистісних характеристик вимагає комплексного підходу від психологів та офіцерів-керівників у ЗВО МВС, який включає формування гуманних нормативно-ціннісних орієнтирів особистості і колективу, розвиток адекватного ставлення до особистісних проблем, зміною способу сприйняття психотравмуючої ситуації, підкріплення неагресивних форм поведінки, а також зниження морально-психологічної напруженості в міжособистісних стосунках. Необхідно організувати групову взаємодію курсантів за допомогою тренінгів, яка сприяє покращенню міжособистісних стосунків і формує гуманно-нормативні ціннісні орієнтири; для сприяння зниженню психологічної напруги курсантів та рівня дратівливості необхідно урізноманітнювати навчання у ЗВО МВС України засобами культурно-дозвіллевої та спортивної роботи.

Перспективою подальших наукових пошуків є розробка тренінгової програми спрямованої на розвиток особистісного компонента управлінської компетентності майбутніх та діючих офіцерів НПУ.

Список використаних джерел

1. Борисюк О.М. Методологія емпіричного дослідження управлінської компетентності майбутніх офіцерів ОВС. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна: збірник наукових праць / головний редактор В.В. Серета. Львів: ЛьвДУВС, 2016. Вип. 1. С. 117-128.
2. Борисюк О.М. Психологічні особливості розвитку управлінської компетентності у майбутніх офіцерів Національної поліції України: дис. ... канд. псих. наук: 19.00.09. Харків, 2017. 315 с.
3. Загальна психологія. Практикум [Текст]: навч. посібник / В.В. Волошина, Л.В. Долинська, С.О. Ставицька, О.В. Темрук. К.: Каравела, 2006. 280 с.
4. Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии: Учебное пособие / В.Д. Балин, В.К. Гайда и другие / Под общей редакцией А.А. Крылова, С. А. Маничева. Спб.: Питер, 2002. 560 с.

References

1. Borysiuk, O. M. (2016) Metodolohiia empyrychnoho doslidzhennia upravlinskoi kompetentnosti maibutnikh ofitseriv OVS. Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Seria

psykholohichna: zbirnyk naukovykh prats / holovnyi redaktor V.V. Sereda. Lviv: LvDUVS, Vyp. 1. S. 117-128. (in Ukrainian).

2. Borysiuk, O.M. (2017) Psykholohichni osoblyvosti rozvytku upravlinskoï kompetentnosti u maibutnikh ofitseriv Natsionalnoi politzii Ukrainy: dys. ... kand. psykhn. nauk: 19.00.09. Kharkiv, 315 s. (in Ukrainian).

3. Zahalna psykholohiia. Praktykum [Tekst]: navch. posibnyk / V.V. Voloshyna, L.V. Dolynska, S.O. Stavyska, O.V. Temruk. K.: Karavela, 280 s. (in Ukrainian).

4. Praktykum po obshchei, eksperymentalnoi y prykladnoi psykholohyy: Uchebnoe posobyе / V.D. Balyn, V.K. Haida y druhye / Pod obshchei redaktsyyei A.A. Khylova, S. A. Manycheva. Spb.: Pyter, 560 s. (in Russian).

Резюме

Борисюк О. Н. кандидат психологических наук,
Львовский государственный университет
внутренних дел

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ЛИЧНОСТНОГО КОМПОНЕНТА УПРАВЛЕНЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ОФИЦЕРОВ ПОЛИЦИИ

В статье обоснована методология исследования личностного компонента управленческой компетентности будущих офицеров НПУ. Личностный или субъектный компонент включает сформированность важных для управления личностных качеств: общительности, открытости, уравновешенности, сформированность личной Я-концепции, адекватность самооценки. В результате анализа методов психологии и методик психодиагностики определены особенности эмпирического исследования личностного компонента будущих офицеров полиции: личностные свойства и самооценку. Анализ результатов диагностики личностного компонента управленческой компетентности будущих и действующих офицеров позволил выявить психологические особенности его развития.

Ключевые слова: управленческая компетентность; личностный компонент; будущий офицер полиции; личностные свойства; самооценка

Summary

Borysjuk O. candidate of psychological sciences
Lviv State University of Internal Affairs

PSYCHOLOGICAL FEATURES OF FUTURE POLICE OFFICERS PERSONAL COMPONENT OF MANAGERIAL COMPETENCE

The methodology of research of the future officers of the National Police personal component of managerial competence is substantiated in the article. The issue of increasing the efficiency of managerial activity due to the development of the personal component of managerial competence of cadets of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in the course of training for professional activity is becoming increasingly important. Personal component (set of characteristics) is considered as a set of important individual and personal characteristics of a police officer-manager, which influence his professional and managerial activity. The characteristics of the personal component include the formation of important personal qualities for management: sociability, openness, balance, formation of personal self-concept, adequacy of self-esteem.

Purpose of the research is to empirically study the personal component of managerial competence of future officers of the National Police; identify professionally significant personal characteristics that affect the effectiveness of the managerial activity of the future police officer.

To diagnose the personal component of managerial competence, it is advisable to use the following methods: "Quantitative expression of self-esteem" by S. Budassi and Freiburg Multifactorial Personal Questionnaire (FPI).

Analysis of the results of diagnosing the personal component of managerial competence of future and current officers made it possible to identify the psychological features of its development. Most of the respondents are characterized with an adequate self-esteem, which is expressed in a sufficiently critical attitude to themselves, the ability to predict the adequate attitude of others to the results of their activities, self-satisfaction and a developed sense of self-worth; the most pronounced personality traits that were diagnosed among the respondents are sociability, extraversion and masculinity. The indicators of emotional lability, neuroticism, spontaneous aggression, manifested in emotional instability, mood swings, irritability, high anxiety, irritability, fatigue, propensity to violent emotional reactions, the manifestation of uncontrollability gradually increase among respondents of the studied groups.

The prospect of further research is seen in the development of a training program aimed at developing the personal component of managerial competence of future and current officers of the National Police.

Key words: managerial competence; personal component; future police officer; personal qualities; self-esteem.

Received/Поступила: 03.02. 21.